

5. PAISAXES E MEDIOS NATURAIS

5.1. DEFINICIÓNS

- **PAISAXE**: Área xeográfica que ten unhas características determinadas de clima, fauna e vexetación. O tipo de paisaxe dunha rexión depende do clima e da xeografía e pode estar modificado pola acción humana.
- **MEDIO NATURAL**: Relevo, solo, clima, vexetación e fauna dunha zona que existen de xeito natural na Terra. É un entorno non resultado da actividade humana.

5.2. TIPOS DE PAISAXES

- **TUNDRA**: Atópase en lugares onde a terra está conxeada gran parte do ano. Desenvólvese unha vexetación de mofos e líquens.
- **DESERTO**: Atópase en zonas moi secas, con escasa vexetación (cactus) que pode sobrevivir sen auga bastante tempo.

- **PRADERÍA**: Abundan a vexetación herbácea. Se as herbas son baixas e escasas falamos da estepa.

- **SABANA**: Dependendo da cantidade de choivas, atopamos herbas, matogueiras e árbores.

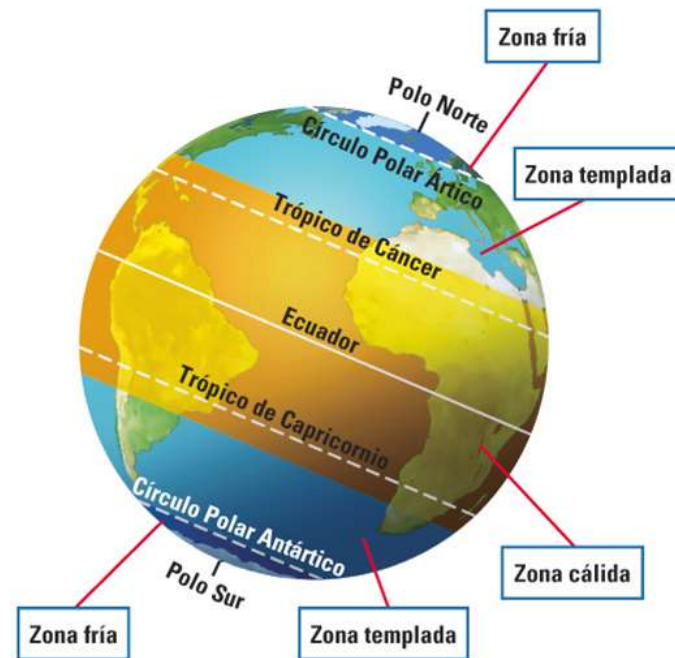
- **BOSQUE**: Superficie con gran cantidade de árbores de diferentes tipos dependendo do clima onde se atopan.

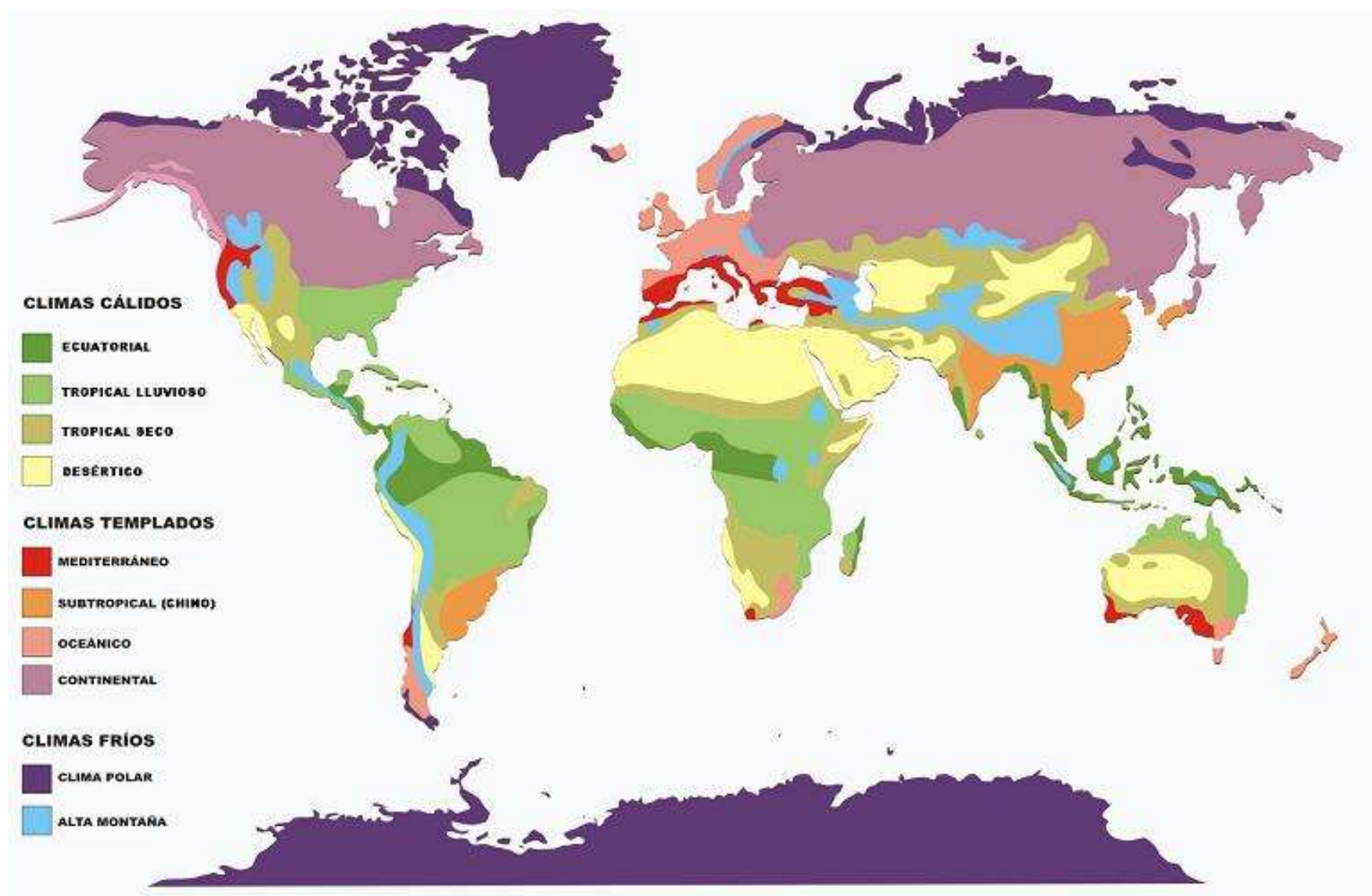

- O tipo de paisaxe dunha zona depende do tipo de vexetación (plantas que medran nel).
- O tipo de vexetación depende do clima: segundo a calor e humidade haberá máis vexetación ou menos.

5.3. ZONAS CLIMÁTICAS

- A Terra está dividida en 3 zonas climáticas diferentes:
 - Zona cálida (Ecuador e Trópicos): clima ecuatorial, tropical, desértico.
 - Zona temperada: clima mediterráneo, oceánico, continental.
 - Zona fría: clima polar.

A. Climas cálidos e paisaxes

Climas cálidos

Ecuatorial

Tropical

Estepario

Desértico

a) CLIMA ECUATORIAL

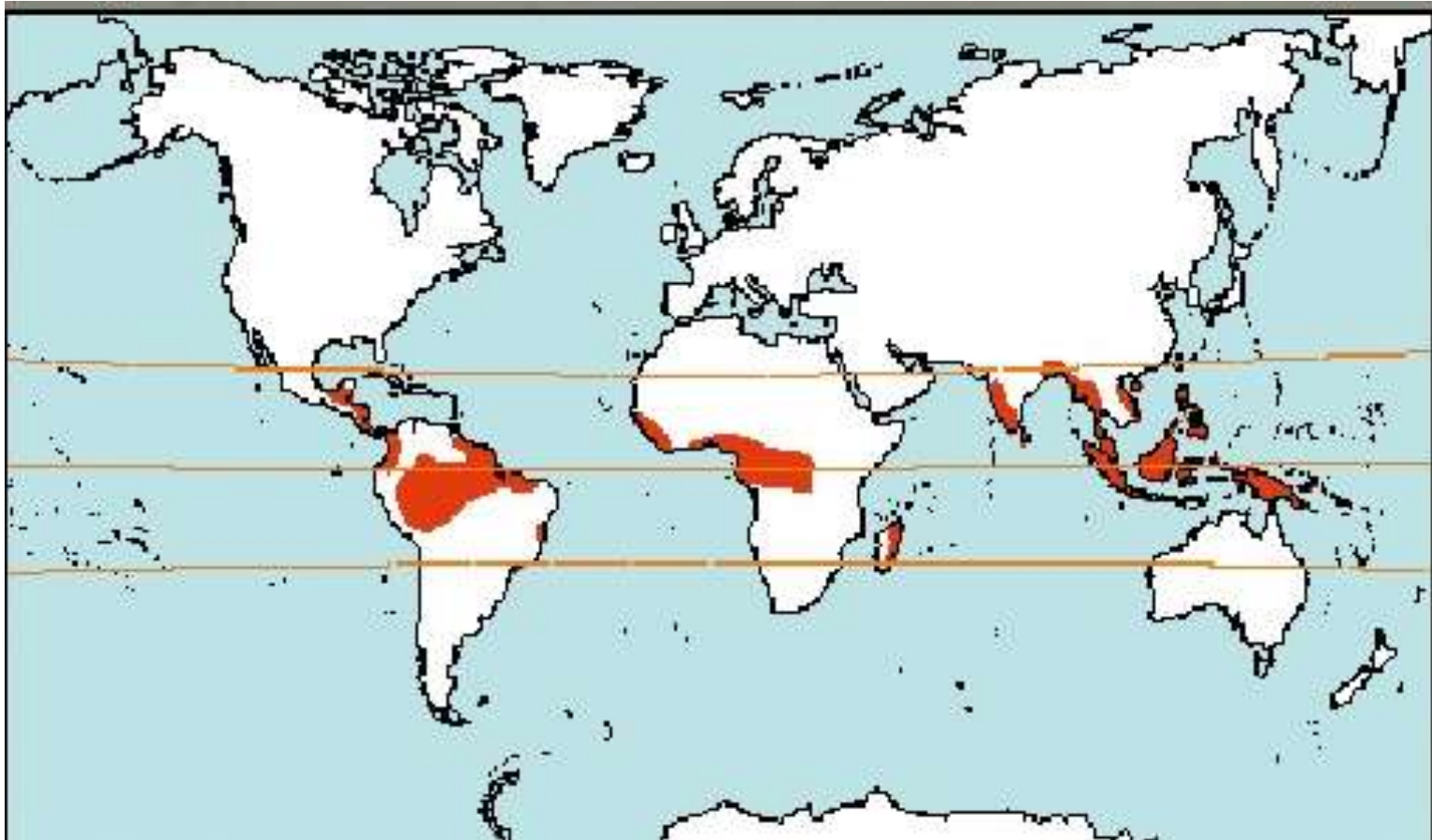
- Localízase nos Trópicos, cerca do Ecuador.
- O clima é quente e húmido.
- Non cambia moito a temperatura entre estacións nin entre o día e a noite.
- Abundantes precipitacións (+2000 mm/ano), regulares ao longo do ano.

SELVA

- Bosque con diferentes tipos de árbores e plantas de folla ancha.
- Plantas de crecemento rápido polas altas precipitacións.
- Pouca vida humana (grupos como os yanomami ou pigmeos).

CLIMA ECUATORIAL

Kribi (Camerún)

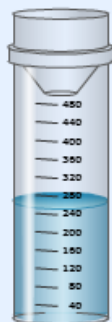
Altitud: 16 m

Latitud: 2° 57' N

Longitud: 9° 54' E

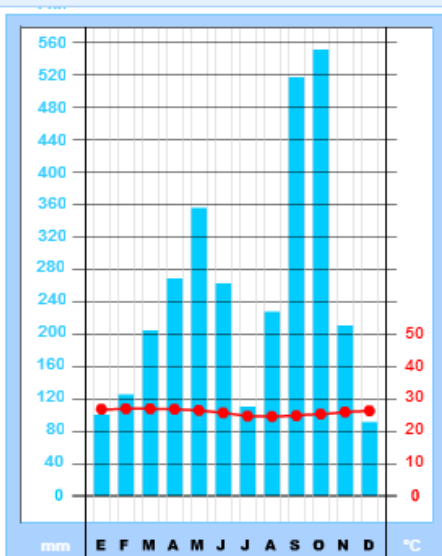
Precipitación total
anual

3018 mm

251.5 mm

Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica

2.4 °C

25.9 °C

Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES

Precipitación (mm)

Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
100	125	204	268	355	262	110	227	516	550	210	91
26.7	26.9	26.9	26.8	26.4	25.6	24.6	24.5	24.8	25.2	25.9	26.3

Paisajes ecuatoriales

Manglar en Brasil

Selva amazónica

Plantaciones de arroz

b) CLIMA TROPICAL

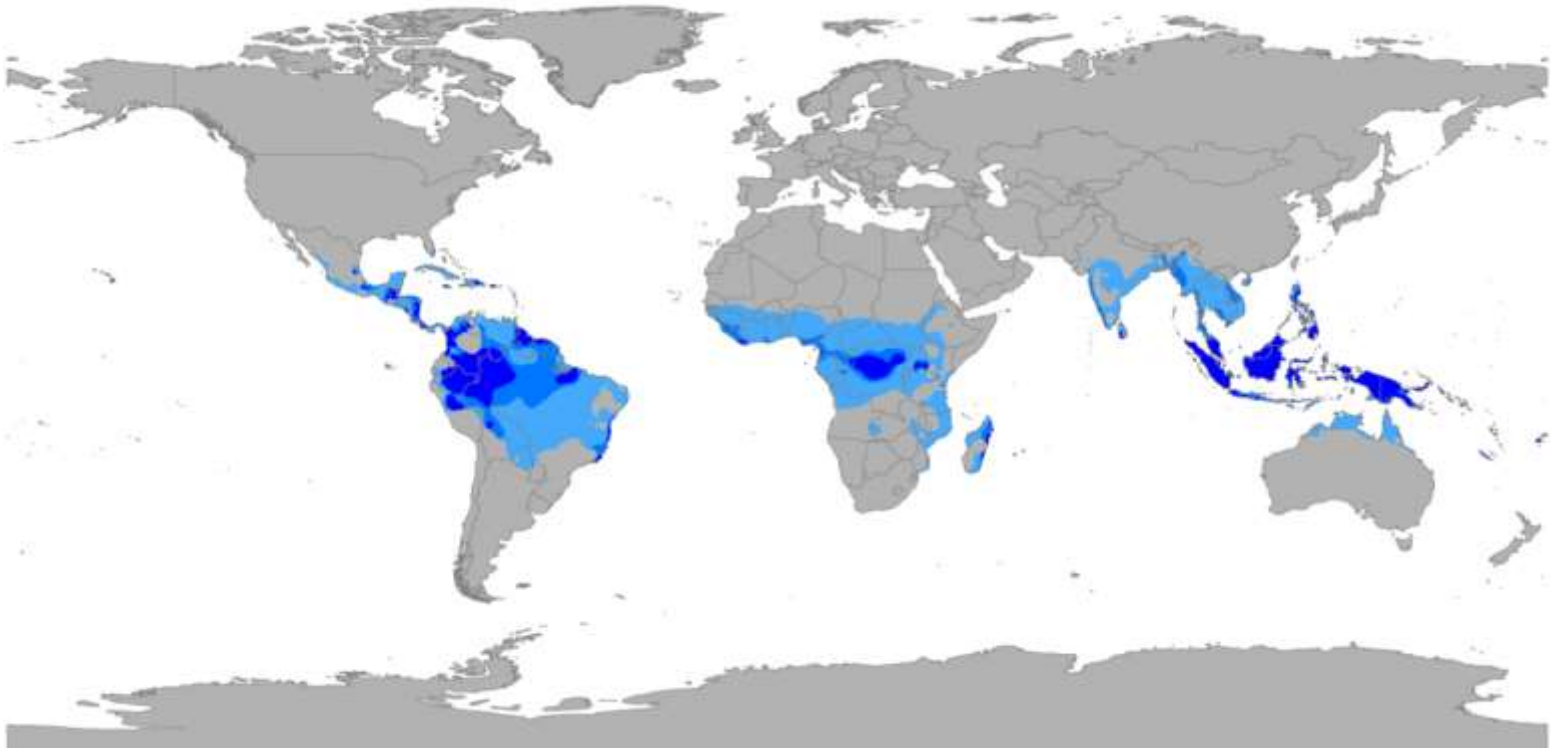
- Localízase nos Trópicos.
- Pouca diferenza de temperatura ao longo do ano nin entre o día e a noite.
- Precipitacións entre 500 mm-2000 mm/ano (Tropical seco e tropical húmido).
- 2 estacións: seca e húmida.
- Influencia dos monzóns en Asia: **MONZÓNICO**

SABANA

- Dependendo das choivas hai herbas, matogueiras e árbores (baobabs, acacias).
- Gandaría extensiva (masai, mara).
- Agricultura tradicional de subsistencia.
- Plantacións estranxeiras de cultivos de exportación: cacao, café, tabaco, té.

CLIMA TROPICAL

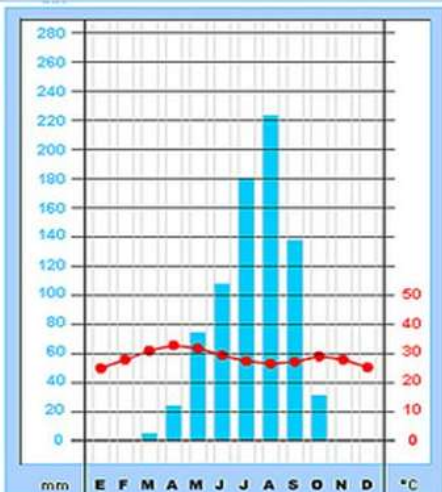
Ouagadougou (Burkina Faso)

Altitud: 306 m
Latitud: 12° 21' N
Longitud: 1° 31' O

Precipitación total
anual
784.4 mm

65.4 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
7.8 °C

28.3 °C
Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES

Precipitación (mm)

Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
0.1	0.7	5	24.1	73.9	107.8	108.1	223.2	137.5	31.1	6.7	6.4
24.5	27.7	28.9	32.4	33.4	29.2	27.3	24.8	27.8	25.9	27.7	27.1

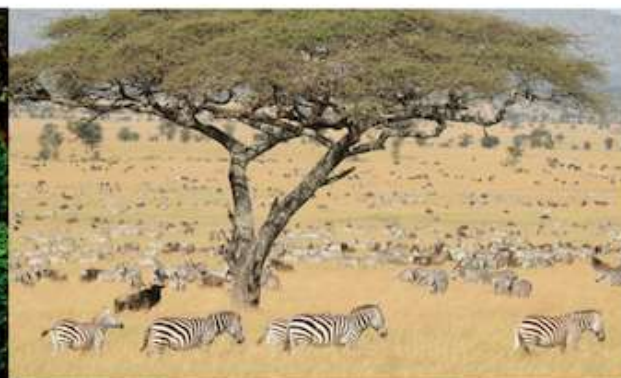

Paisajes tropicales

Sabana en Kenia

Bosque tropical en Indonesia

Sabana en estación seca, Tanzania

c) CLIMA DESÉRTICO

- Precipitacións moi escasas: menos de 250 mm/ano.

Desertos quentes:

- Zona do Ecuador.
- A oscilación térmica diaria é moi alta (diferencia de temperatura entre o día e a noite).

Desertos fríos:

- Zonas cercanas aos Trópicos.
- Calor no verán e frío no inverno.

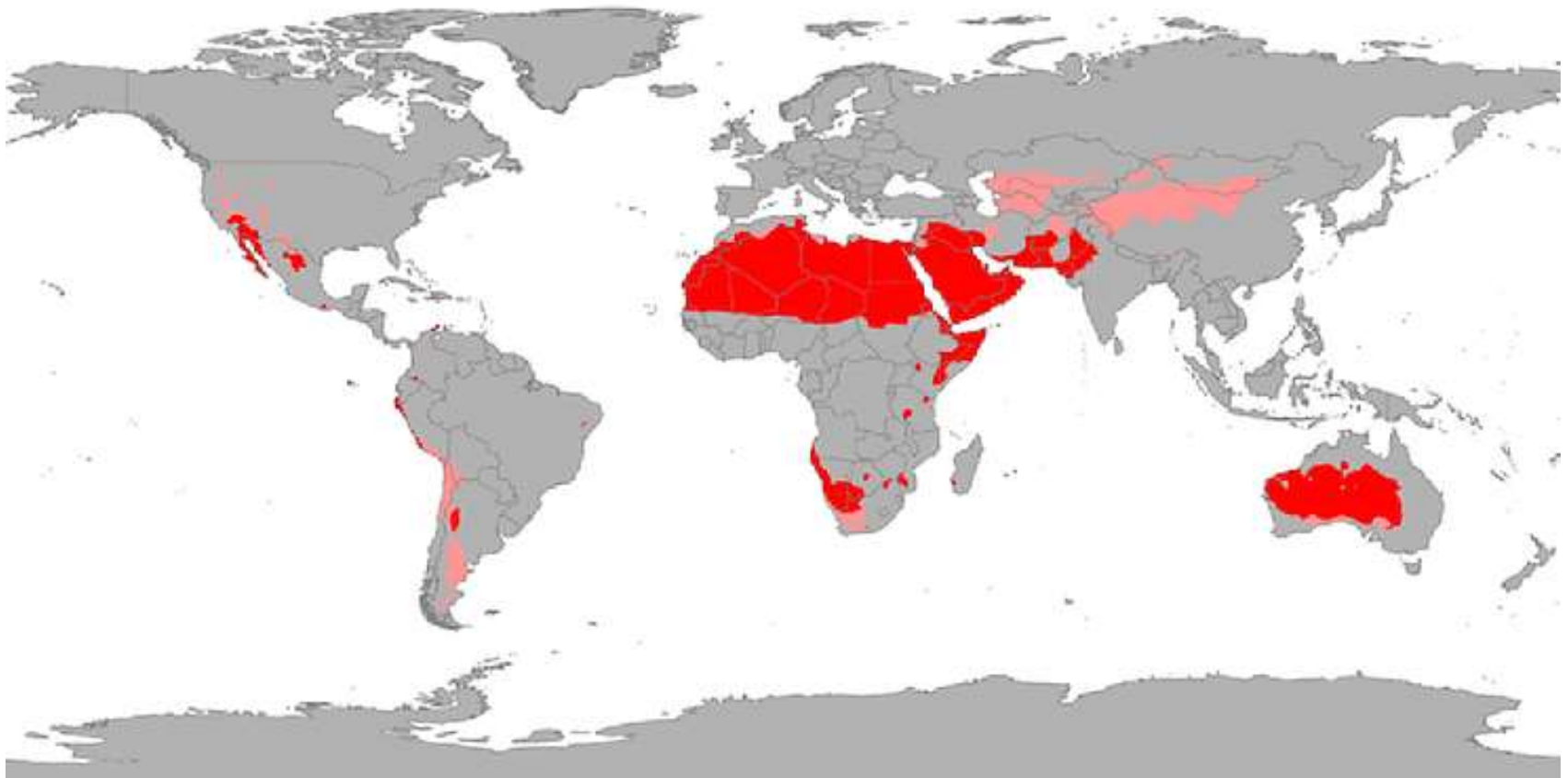

DESERTO

- Vexetación moi escasa, só medran plantas adaptadas a condicións extremas.
- Grupos nómades.
- Poboación sedentaria nos oasis.

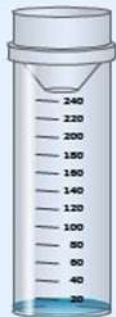
CLIMA DESÉRTICO

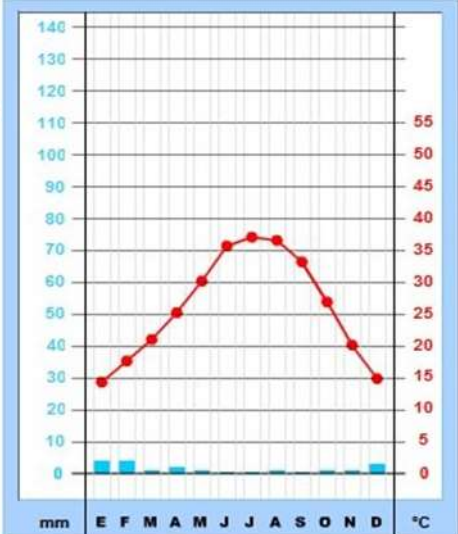
In Salah (Argelia)

Altitud: 293 m
Latitud: 27° 12' N
Longitud: 2° 28' E

Precipitación total
anual
19.5 mm

1.6 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
22.7 °C

26 °C
Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES
Precipitación (mm)
Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
4	4	1	2	1	0.5	0.5	1	0.5	1	1	3
14.3	17.6	21.0	25.2	30.1	35.6	37.0	36.3	33.1	26.9	20.1	14.9

Paisajes desérticos

Dunas en el desierto
de Marruecos

Llanura pedregosa en el
desierto de Atacama

Oasis en el desierto de Libia

B. Climas templados e paisaxes

Climas templados

Mediterráneo

Oceánico

Continental

a) **CLIMA OCEÁNICO OU ATLÁNTICO**

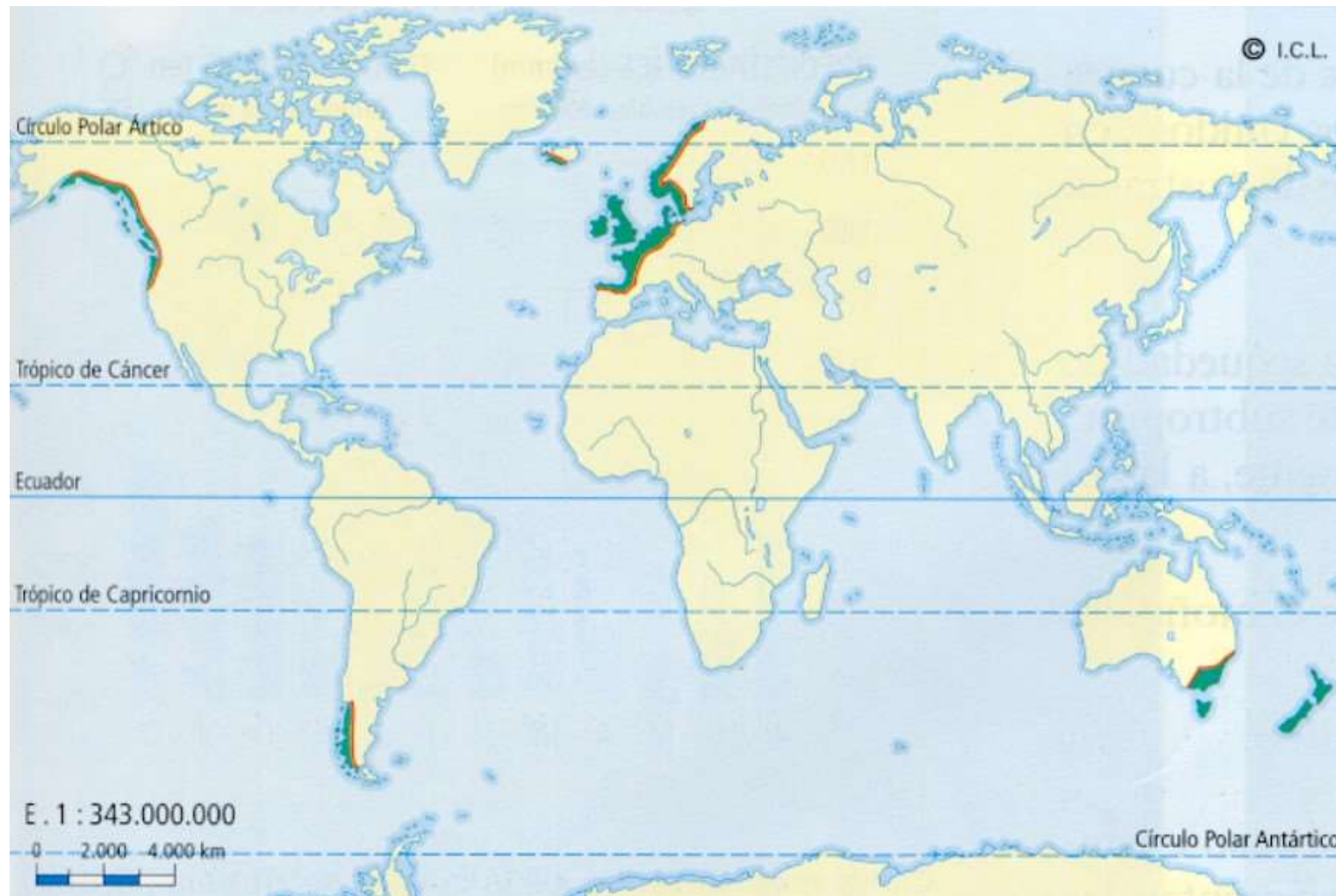
- Localízase na zona atlántica de Europa e noutras zonas como Nova Zelandia.
- Precipitacións abundantes e regulares ao longo do ano.
- Temperaturas suaves no verán e no inverno.

BOSQUE CADUCIFOLIO

- Bosque denso de carballos e faias.
- Nas zonas máis frías bosque de coníferas.
- Matogueira: landa (toxos, xestas).
- Prados en zonas altas.
- Ríos de caudal abundante e regular.

CLIMA OCEÁNICO

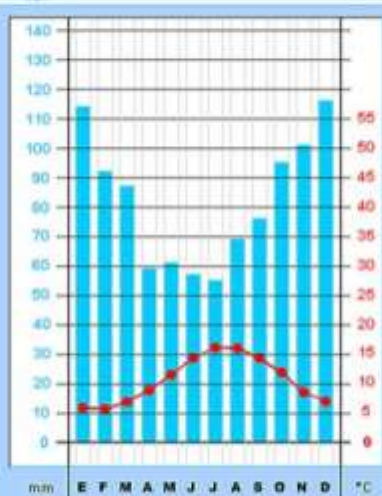
Plymouth (Reino Unido)

Altitude: 27 m
Latitude: 50° 21' N
Longitude: 4° 07' O

Precipitación total
anual
982 mm

81.8 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
10.4 °C

10.6 °C
Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES	ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
Precipitación (mm)	114	92	87	79	61	77	77	49	74	87	101	114
Temperatura (°C)	7.8	7.7	8.0	8.8	11.7	14.3	14.1	14.8	14.3	11.8	8.7	7.8

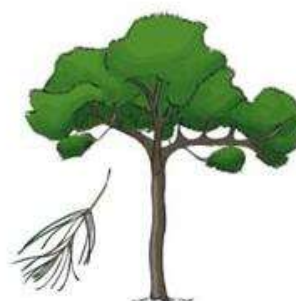
Carballo

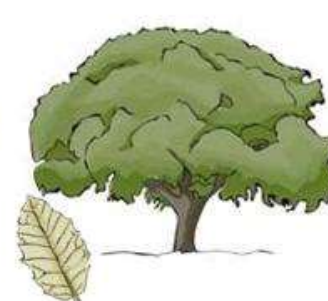
faia

castiñeiro

piñeiro

aciñeira

bidueiro

Paisaje oceánico

Bosque de hayas de la breña
francesa

Paisaje de landas y prados

Pradera oceánica

b) CLIMA MEDITERRÁNEO

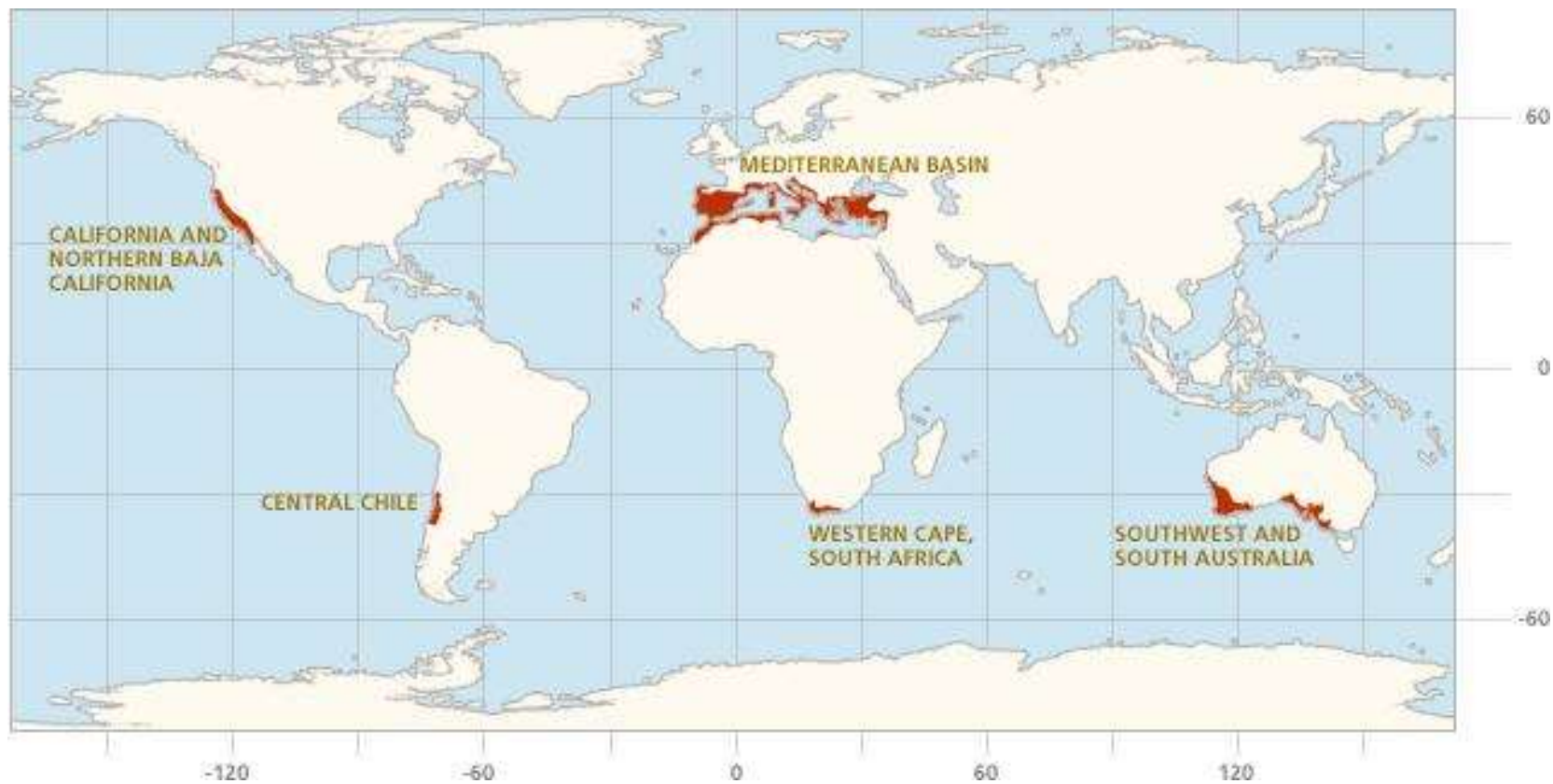
- Localízase arredor do Mar Mediterráneo e noutras áreas como California.
- Calor no verán e invernos suaves.
- Poucas precipitacións, a maioría no inverno e seco no verán.
- Ríos irregulares.
- Variantes:
 - De costa: influencia do mar
 - De interior: continentalizado

BOSQUE MEDITERRÁNEO

- Bosque mediterráneo: aciñeira, sobreira.
- Matogueira (maquia, garriga).
- Os incendios son un problema moi grave porque os bosques tardan moito en rexenerarse.

CLIMA MEDITERRÁNEO

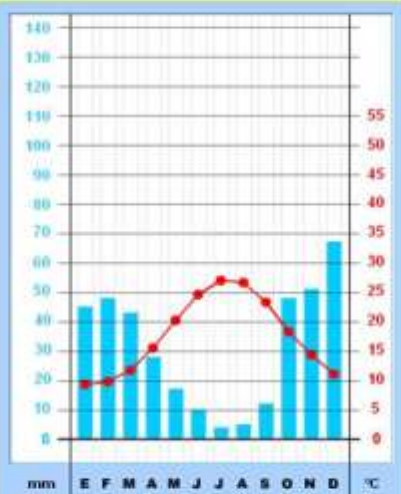
Atenas (Grecia)

Altitud: 107 m
 Latitud: 37° 58' N
 Longitud: 23° 43' E

Precipitación total
 anual
378 mm

31.5 mm
 Precipitación
 media mensual

Amplitud
 térmica
17.7 °C

17.7 °C
 Temperatura
 media anual

MEDIAS MENSUALES

Precipitación (mm)

Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
45	48	43	38	17	10	4	5	12	48	51	67
9.3	9.8	11.7	15.3	20.2	24.8	27.8	26.8	23.3	18.3	14.4	11.3

• El pino

El olivo

El alcornoque

La encina

Paisajes mediterráneos

Dehesa extremeña

Maquia de brezo en Guadalajara

Bosque de pino carrasco valenciano

c) CLIMA CHINÉS

- Precipitacións abundantes, sobre todo no verán.
- Veráns calorosos e húmidos e invernos suaves.
- Fachada oriental dos continentes , SE China e Xapón , SE e S de EE.UU., SE Australia.
- Ríos irregulares con enchentes no verán.

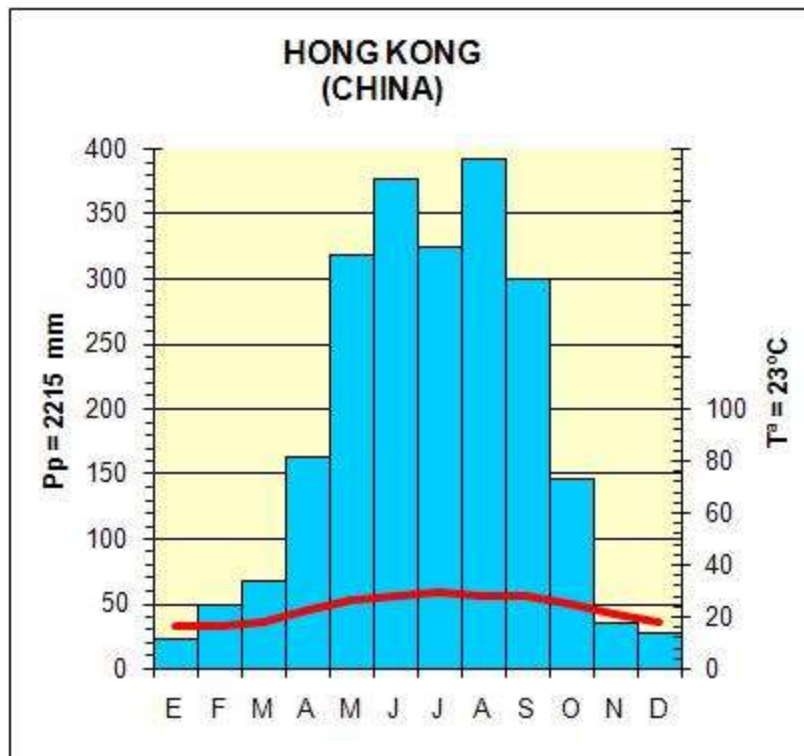

BOSQUE TIPO CHINÉS

- Bosque mixto: especies tropicais e temperadas caducifolias (camelios, magnolios, loureiro, bambú).
- Solos fértiles por aporte de aluviós.

CLIMA CHINÉS

d) CLIMA CONTINENTAL

- Localízase no Hemisferio Norte, sobre todo no interior dos continentes (Norteamérica, Asia).
- Veráns calorosos e invernos moi fríos.
- Precipitacións moderadas principalmente no verán.

TAIGA

- Bosque de coníferas: piñeiros, abetos.
- Zonas do Norte con invernos longos

PRADERÍA

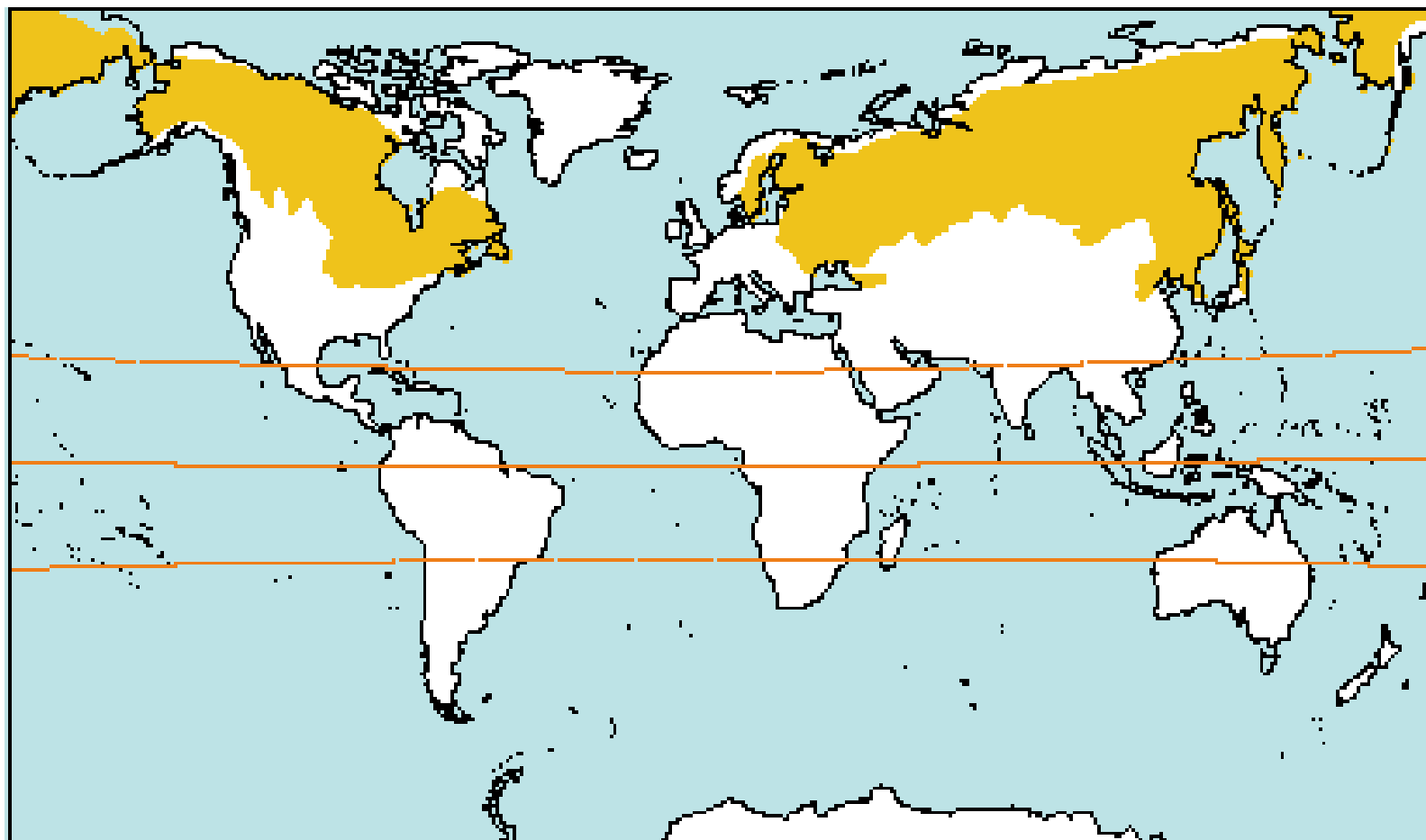
- Herbas altas.
- Zonas húmedas e de relevo suave, sobre todo no interior e chairas.

ESTEPA

- Pradería con herbas baixas.
- Zonas con temperaturas extremas e secas.

CLIMA CONTINENTAL

Omsk (Rusia)

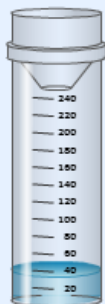
Altitud: 123 m

Latitud: 54° 56' N

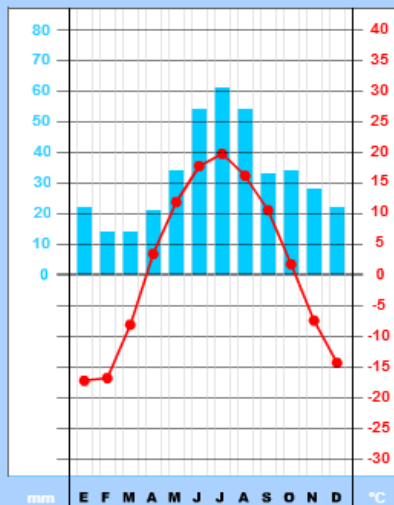
Longitud: 73° 24' E

Precipitación total
anual

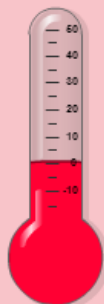
391 mm

32.6 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
37 °C

1.4 °C
Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES

Precipitación (mm)

Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
22	14	14	21	34	54	61	54	33	34	28	22
-17.3	-16.9	-8.2	3.4	11.8	17.7	19.7	16.1	10.5	1.7	-7.5	-14.4

Lincoln, Nebraska (Estados Unidos de América)

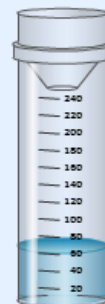
Altitud: 362 m

Latitud: 40° 51' N

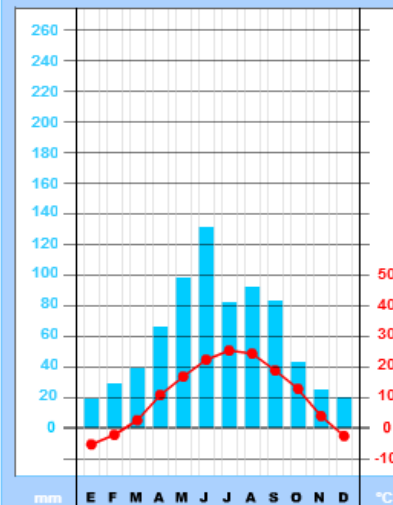
Longitud: 96° 45' O

Precipitación total
anual

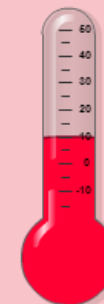
727 mm

60.6 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
30.6 °C

10.5 °C
Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES

Precipitación (mm)

Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
19	29	39	66	98	131	82	92	83	43	25	20
-5.4	-2.3	2.5	10.7	16.7	22.2	25.2	24.2	18.7	12.7	3.9	-2.6

Paisaje continental

Bosque boreal canadiense

Pradera continental

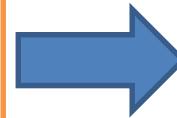
Taiga en la zona central de
Rusia

C. Climas fríos e paisaxes

a) CLIMA POLAR

- Localízase cerca dos Polos no Ártico e na Antártida.
- Temperaturas moi baixas: -50°C en inverno e 10°C en verán).
- Precipitacións baixas (menos de 300 mm/ano) que caen en forma de neve.

TUNDRA

- Vexetación moi elemental de mofos e líquens.

Paisaje polar

Banquisa de hielo en Islandia

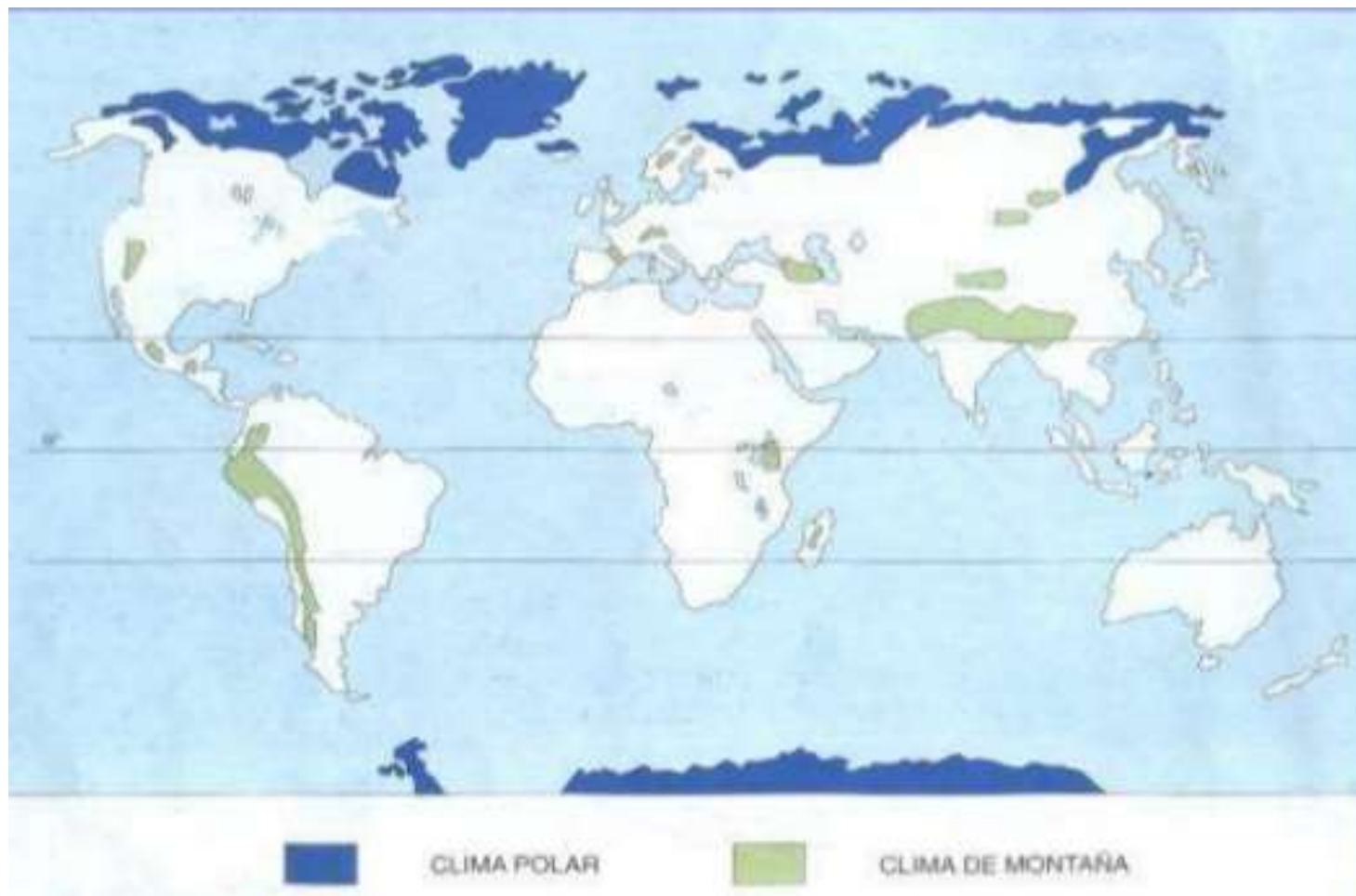
Paisaje de tundra

Base Admunsen-Scott en el polo sur geográfico

CLIMAS FRÍOS

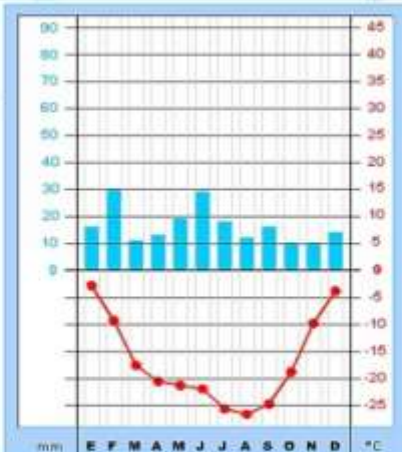
McMurdo (Antártida) Clima polar

Altitud: 34 m
Latitud: 77° 51' S
Longitud: 166° 40' E

Precipitación total
anual
198 mm

16.5 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
23.8 °C

-17 °C
Temperatura
media anual

MEDIAS MENSUALES
Precipitación (mm)
Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
14	38	11	13	19	20	15	12	14	18	14	
-12	-9	-13	-16	-18	-20	-22	-21	-19	-15	-11	

Fort Nelson (Canadá)

Altitud: 382 m
Latitud: 58° 50' N
Longitud: 122° 35' O

Precipitación total
anual
436 mm

36.3 mm
Precipitación
media mensual

Amplitud
térmica
38.4 °C

-1 °C
Temperatura
media anual

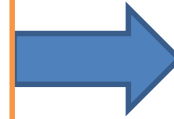
MEDIAS MENSUALES
Precipitación (mm)
Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
24	26	28	19	39	66	61	71	34	28	31	29
-21	-17	-13	-8	-2	14	16	14	8	1	-11	-26

b) CLIMA DE ALTA MONTAÑA

- Localízase en zonas de altas montañas a máis de 3000 m de altura.
- Temperaturas frías en inverno e frescas no verán.
- Precipitacións abundantes en forma de neve se a temperatura baixa de 0°

VEXETACIÓN POR PISOS

- A maior altura as especies vexetais son máis resistentes ao frío.

Paisaje alta montaña

Cara norte del Everest

Paisaje de praderas en el circo y cumbre de Peñalara (Madrid)

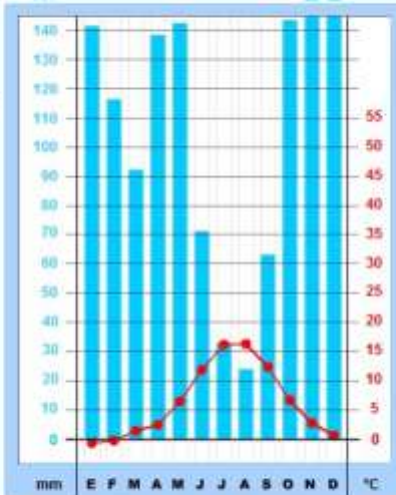
Navacerrada-Madrid (España)

Altitud: 1888 m
 Latitud: 40° 47' N
 Longitud: 4° 01' O

Precipitación total
 anual
1325 mm

110.4 mm
 Precipitación
 media mensual

Amplitud
 térmica
16.9 °C

6.4 °C
 Temperatura
 media anual

MEDIAS MENSUALES

Precipitación (mm)

Temperatura (°C)

ENE	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN	JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
141	118	92	138	142	71	53	24	83	143	186	176
-0.8	-0.2	1.5	2.2	8.1	11.9	18.2	18.3	12.4	8.7	2.8	0.7

<http://stockagency.panthermedia.net/m/stock-photos/9074330>

5.4. SERES HUMANOS E MEDIO AMBIENTE

- A xente busca a mellor zona para vivir, sobre todo con recursos naturais, como a auga, combustible, materiais para a construción, terras para a agricultura e construír cidades.
- As boas liñas de transporte tamén son moi importantes para a vida, e fan que sexa máis fácil o comercio entre as persoas.
- Un exemplo é a cidade de **Londres**, unha das maiores cidades de Europa, con clima oceánico. Está localizada nunha chaira no sur de Inglaterra, e ten terras para a agricultura cerca. Londres está no río Támesis, que proporciona auga doce á cidade tanto para beber como para regar. Tamén está cerca da costa, o que fai que poida ter fácil acceso ao peixe e ao tráfico marítimo.

5.5. ADAPTACIÓN AO MEDIO AMBIENTE

Hai poboación vivindo en zonas onde a vida é máis difícil, e adaptan a súa forma de vida ao medio. Nos lugares extremos os recursos son escasos, polo que a xente se ten que mover buscando o que necesitan (**nómades**).

MASAI:

Os masais son pastores de gando que viven na sabana de Kenia e no norte de Tanzania. Cuidan de ovellas e cabras coas que se desprazan en busca de pasto.

TUAREGS:

Son nómades que viven no deserto do Sáhara. Coidan camelos e cabras. Fan produtos de coiro e prata que despois venden. Viven en tendas de campaña que se desprazan con eles. Tamén se lles coñece como “xente azul”, polas súas roupas.

INUITS:

Viven no Ártico e Norte de América. Cazan animais como baleas ou leóns mariños. Usan trineos de cans e kayaks para desprazarse.

TIBETANOS NÓMADES:

Viven na zona do Himalaia, e móvense para atopar comida para o seu gando. A vida é moi dura tanto polo frío como pola gran altitude.

GLOSARIO

Debes definir no teu caderno os seguintes conceptos:

**BOSQUE, SELVA, SABANA, DESERTO, MATOGUEIRA,
PRADERÍA, CLIMA, HÚMIDO, ÁRIDO, CADUCIFOLIO,
PERENNE, CONÍFERAS, BIODIVERSIDADE,
SOBREPASTOREO, CULTIVOS**